

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย

ไชยา หงษ์ณี^{1*}, วานิช ประเสริฐพร²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Received: 26 January 2020

Revised: 9 September 2020

Accepted: 14 September 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย และ (2) เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และครูของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 251 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modified และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 7 กลยุทธ์ 23 มาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ และ 79 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินการตามกลยุทธ์

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาที่สอนคนตาบอด

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: chaiya@kvcb.ac.th

Strategies for Academic Administration of Private Schools Providing Teaching for the Blind in Thailand

Chaiya Hongnee^{1,*}, Vanich Prasertphorn²

^{1, 2}Faculty of Education, North Eastern University, Khon Kaen

Received: 26 January 2020

Revised: 9 September 2020

Accepted: 14 September 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the key components, current conditions, desirable conditions, and needs for academic administration of private schools providing teaching for the blind in Thailand; and (2) to create and develop strategies for academic administration of private schools providing teaching for the blind in Thailand. This is a mixed-method research involving both the quantitative and qualitative research methodologies. In the quantitative study, the research population consisted of 251 directors, deputy directors, section heads, and teachers of private schools providing teaching for the blind in Thailand. In the qualitative study, the key informants were 30 experts and persons involved in educational management from the Office of the Private Education Commission and private schools providing teaching for the blind in Thailand. The research instruments were questionnaires, an in-depth interview form, and a focus group discussion recording form. The qualitative data was analyzed with content analysis, while the quantitative data was statistically analyzed using descriptive statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI Modified, and the survey component analysis. The research results reveal that 7 academic administration strategies have been created, with 23 strategic measures, and 79 indicators indicating the success of the strategy implementation.

Keywords: Strategy, Academic administration, Schools providing teaching for the blind

* Corresponding Author; Email: chaiya@kvcb.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานบริหารส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา มีขอบข่ายที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การวางแผนงานด้านวิชาการและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าหรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลังหรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดความศรัทธาและเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 ว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างต่อเนื่อง (Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2013)

การจัดการศึกษาของคนคนตาบอดในประเทศไทย จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 ระบุว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเสมออย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้พิการมีสิทธิได้รับการบริการด้านการศึกษอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีอาชีพ สามารถดำรงอยู่ร่วมกับคนในสังคมทั่วไปได้อย่างมีความสุข ขณะที่การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในปัจจุบัน ประสบปัญหาในด้านการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างด้านความพิการ ขาดครูที่เข้าใจวิธีการสอนเด็กตาบอด ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้มีหลายตัวไม่สามารถใช้ได้กับสถานศึกษาคนตาบอด ผลลัพธ์ที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงภายในสถานศึกษา (Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2013) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนสอนคนตาบอดบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาอยู่ในภาวะยากลำบาก ดังนั้น ผู้บริหารหรือสถานศึกษาควรมีกุยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการที่มีความน่าเชื่อถือ (Yutmontri, 2011)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่สอนคนตาบอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย
2. เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาคนตาบอด

เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ และมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ดังนั้นสถานศึกษาคนตาบอดจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Ministry of Education, 2012)

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง (Yutmontri, 2011) งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาใดมีงานวิชาการที่ก้าวหน้าและเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับ แต่หากสถานศึกษาใดงานมีงานวิชาการล้าสมัย ขาดความเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ (Chotikhan, 2017)

2. แนวคิดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถอยู่รอดและเจริญเติบโตอย่างมั่นคง เพราะกลยุทธ์เป็นวิธีการพัฒนาหรือแนวทางดำเนินงานที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นทิศทางให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด (Pakotang, 2015) กลยุทธ์ในระดับสถานศึกษาประกอบด้วยกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ย่อยและตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านผลผลิตและตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ ขั้นตอนองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเชิงกลยุทธ์มี 2 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภายนอก และการร่างกลยุทธ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพในการสอนของครู (Cheesothorn, 2014)

ดังนั้นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ Chotikhan (2017) จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การนิเทศการศึกษา (4) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) การวัดผลและประเมินผล (6) การวางแผนงานด้านวิชาการ และ (7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำเอาแนวคิดกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นตามแนวคิดของ Wiratchai and Wongwanich (1999) มาใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการวางแผนและการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา และนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของ Kongnuan (2012) มาใช้จัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกในการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการออกแบบการวิจัยโดยมีการดำเนินการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพไปพร้อมกัน มีลำดับความสำคัญที่เท่าๆ กันโดยจะแยกการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลออกจากกัน และจะรวมข้อมูลทั้งสองชุดเข้าด้วยกันในการตีความหมายในลักษณะของการผสมผสานระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุด

ประชากรและตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ และครูผู้สอนของสถานศึกษาเอกชนสอนคนตาบอดในประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทั้ง 14 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จำนวน 26 คน โรงเรียนการศึกษาเด็กตาบอดพิการซ้ำซ้อน ชะอำ จำนวน 16 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น จำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด แม่สาย จำนวน 13 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยา จำนวน 16 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จำนวน 18 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดร้อยเอ็ดจำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดลำปาง จำนวน 13 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดและคนตาบอดพิการซ้ำซ้อนลพบุรี จำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ หนองใหญ่ จำนวน 18 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดสันติจินตนา จังหวัดแพร่ จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเด็กกรมอินทรา กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน โรงเรียนธรรมิกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 18 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 251 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 7 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน การเลือกตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบนิยาม และตัวชี้วัดองค์ประกอบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถามกับนิยามปฏิบัติการ พร้อมทั้งพิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา (Wording) ของแบบสอบถามหลังจากนั้นนำมาปรับแก้ข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีของความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 หลังจากนั้น นำแบบสอบถามนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 15 คน และนำมาหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึก การสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ รวมถึงการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสียกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้ระยะเวลา 2 เดือน (พฤศจิกายน–ธันวาคม 2562) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสนทนากลุ่มและแบบประเมิน) ใช้ระยะเวลา 1 เดือน (มกราคม 2563)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modified การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัยได้องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 7 องค์ประกอบ 79 ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การยอมรับในความสำเร็จของงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนงานด้านวิชาการ มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การยอมรับในความสำเร็จของงาน/โครงการงานวิชาการของครูจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 3 การนิเทศการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การจัดงานนิเทศการศึกษาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการทำงานแบบกระบวนการกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การพัฒนาปรับปรุงสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ 5 การจัดการเรียนการสอน มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี 11 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ งานพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความก้าวหน้าของครู

องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล มี 8 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย

ผลการวิจัยพบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการวางแผนงานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) ค่าดัชนีของความตึงเครียดในการบริหารงานวิชาการโดยรวมมีค่า $PNI_{modified} = 0.16$ เรียงลำดับความตึงเครียดจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.19$) ลำดับที่ 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.17$) และลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.16$)

2. การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงผสมผสานระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทำให้ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย 7 กลยุทธ์ 23 มาตรการในการดำเนินงาน 79 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์นี้ได้รับการยืนยันโดยฉันทามติจากการจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลยุทธ์และการประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สนับสนุนด้านการสอน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน และ (3) จัดตั้งกองทุนสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและพิการซ้ำซ้อน ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวัดผลและประเมินผลด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างกัน (2) การพัฒนาผู้บริหารให้ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ (3) สร้างระบบสารสนเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตัวชี้วัดที่อธิบาย “ประสิทธิภาพกระบวนการวัดผลและประเมินผลด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น (2) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ (3) สร้างแนวทาง/คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการที่เชื่อมโยงเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักการด้านการคิดวิเคราะห์ และ (4) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียน

การสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนคิดวิเคราะห์โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) การสร้างกลไกความร่วมมือในการวางแผนงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่าง ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การเสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) จัดทำหลักสูตรการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) จัดทำหลักสูตรพัฒนาทักษะคนตาบอดให้มีส่วนร่วมสู่สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (3) ติดตาม ประเมินผลและการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เพื่อการพัฒนาหลักสูตร ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) สนับสนุนให้เกิดการรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (2) ส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (3) ส่งเสริมการวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และ (4) สร้างความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครู ตัวชี้วัดที่อธิบาย “พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ” มี 11 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ (2) พัฒนาครูด้านการค้นหา เลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) ประเมินการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน (4) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ (5) สร้างความเข้าใจระหว่างบ้านและสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้เรียน ด้านการเลือกใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนการเข้าถึงสื่อสังคมสื่อสารออนไลน์ ตัวชี้วัดที่อธิบาย “พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” มี 8 ตัวชี้วัด

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัยได้องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 7 องค์ประกอบ 79 ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการและผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คาดหวังให้สถานศึกษาเอกชนเพื่อสอนคนตาบอดมีการพัฒนาด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้วนำผลการวิจัยมาวางแผนงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคาดหวังให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุที่ผลวิจัยออกมาในลักษณะนี้ เพราะสถานศึกษาเอกชนเพื่อสอนคนตาบอดส่วนใหญ่ยังไม่มีนโยบายให้ครูจะต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ในขณะที่ตัวครูเองก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดความมั่นใจที่จะดำเนินการ

ทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้การนำผลการวิจัยมาวางแผนงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ SukNun (2017) ที่พบว่า โรงเรียนขาดแนวทางที่ชัดเจนในการสนับสนุนการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบกับนโยบายของโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้ครูจะต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้การนำงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนยังมีน้อย

2. การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัย พบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่สถานศึกษาคนตาบอดที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน 3 กลยุทธ์หลักคือ

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 3 มาตรการ คือ (1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (2) การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สนับสนุนด้านการสอน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน และ (3) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและพิการซ้ำซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chotikhon (2017) ที่เสนอให้สนับสนุนให้ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไรและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการจัดหางบประมาณ สำหรับการวิจัยอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูถึงวิธีการ ขั้นตอน และการนำผลวิจัยมาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำวิจัยแก่ครูและบุคลากรมีการติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเป็นระยะ เพื่อคอยให้ความรู้และคำแนะนำในช่วงต้นภาคเรียน ระหว่างภาคเรียน และก่อนปิดภาคเรียน

กลยุทธ์ที่ 2 คือ การเสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการดำเนินงาน โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 1 มาตรการ คือ การสร้างกลไกความร่วมมือในการวางแผนงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอว่า สถานศึกษามีการประเมินตนเองเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงงานวิชาการอย่างเป็นระบบ การบริหารงานวิชาการมีวางแผนการดำเนินงานพัฒนาการส่งเสริมทางวิชาการ โดยมีการจัดประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายเห็นความจำเป็นต้องพัฒนา มีการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 คือ การพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 4 มาตรการ คือ (1) การสนับสนุนให้เกิดการรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (2) การส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (3) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และ (4) การสร้างความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอให้สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรมการนิเทศในรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ SukNun (2017) ที่เสนอให้มีการจัดอบรม ศึกษาดูงาน

ด้านการนิเทศการสอนสำหรับโรงเรียนสอนคนตาบอด อาจมีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนทั่วไปแล้วนำมาปรับใช้กับโรงเรียนสอนคนตาบอด รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาค้นคว้าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในการนำกลยุทธ์การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทยไปใช้นั้น สถานศึกษาควรทำความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างที่สอดคล้อง เพื่อให้กลยุทธ์ที่เลือกมีบริบทที่ให้ความชัดเจนซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับและการให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ตามตัวชี้วัดและมาตรการเพื่อให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์มีประสิทธิภาพสูง

1.2 ในการนำกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปสู่ระดับปฏิบัติการอาจต้องปรับลดหรือเพิ่มมาตรการให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดประเทศไทย

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดที่มีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- Cheesothorn, S. (2014). *Strategic management model for higher education institutions under Royal Thai Army*. Thesis of the degree of Doctor of Philosophy in Educational Administration Program. Department of Policy Management and Educational Leadership. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chotikhan, P. (2017). *Strategies for academic administration in basic education institutions under Office of Roi Et Primary Educational Service Area, Area 2*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. Mahasarakham: MahaSarakhm University. (in Thai)
- Chumkasornkulkit, K. (2017). *The Approach of Academic Affairs Management in Developing Analytical Thinking Skill for Students in School under Pathumthain Primary Educational Service Area Office 1*. Thesis of the Degree of Master in Educational Management Department of Educational Policy Management and Leadership. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

- Kongnuan, R. (2012). *Administration Strategies for Educational Excellence of Aree Watthana School Under the Office of Rayong Educational Service Area*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. ChonBuri: Burapha University. (in Thai)
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. New York: Minnisota University.
- Ministry of Education. (2012). *Educational reform policy for people with disabilities in the second decade (2009 2018)*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2013). *Guide Third round external quality assessment (2011-2015) Basic education level Educational institution version (Amendment November 2011)*. Samut Prakan: Offset Plus. (in Thai)
- Pakotang, J. (2015) Educational Management Strategy. *Journal of Educational Administration Bua Bandit, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 15 (Special Edition), 1-8. (in Thai)
- SukNun, C. (2017). *A study of problems and guidelines for the development of academic administration in schools' Blind people in Pattaya under royal patronage HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Rajkumari under the jurisdiction of the Chonburi Primary Education Service Area 3*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. Chon Buri: Burapha University. (in Thai)
- Wiratchai, N. and Wongwanich, S. (1999). *Synthesis of educational research by meta analysis and content analysis*. Bangkok: Office of the National Education Commission Office of the Prime Minister. (in Thai)
- Yutmontri, A. (2011). *Academic Administration of Large Private Schools in Bangkok. That passed a very good rating*. Thesis of the Degree of Master in Educational Administration Program. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)